

mænd havde besøgt Biblioteket og set, hvordan Forholdene var, kom til Klarhed derover og følte sig forpligtet til at indlede Skridt til, at der kunde ske en Afhjælpning af Manglerne. Det høje Tings Medlemmer vil ogsaa erindre, at der paa sidste Finanslov er bevilget ekstraordinært 4.000 Kr. til Hjælp til Ordning af Bibliotekets indre Forhold. Overbibliotekaren foreslog, som det ærede Medlem fra Hornslet nævnede, at lukke Biblioteket et Fjerdingaar eller 4 Maaneder, men jeg maa dog gøre opmærksom paa, at ogsaa dette Forslag først kom frem, efter at Ministeriet var blevet fuldstændig klar over, at der maatte gøres noget. I den samme Skrivelse, hvori Overbibliotekaren gør denne Henstilling om at lukke Biblioteket, omtaler han et muligt Samraad mellem biblioteksyndige. Mænd for at lægge en Plan til at komme Statsbiblioteket i Aarhus til Hjælp, og dette Samraad blev da afholdt. Jeg tror, man kan sige, at vore mest biblioteksyndige Folk deltog i dette Samraad, og jeg kan tilføje, at der, saa vidt jeg havde Lejlighed til at erfare Stemningen, i denne Forsamling var virkelig Velvillie og Redebonhed til at yde Aarhus Hjælp.

Det blev da bestemt, at Aarhus Bibliotek skulde aflastes for en Del af dets Udlaan, og Overbibliotekaren meddelte Ministeriet, at han mente, at 300 Bind vilde omfatte den Litteratur, der blev forlangt i saa stort Antal Eksemplarer, at Bibliotekets Arbejde blev stærkt optaget deraf. Samtidig skulde Biblioteket overlade indtil 2,500 Bind af dels oplysende, dels underholdende Litteratur til Statens Bogsamlingskomité, der saa skulde sende dem rundt i Form af Vandrebogsamlinger eller sende dem rundt til mindre Bogsamlinger, der kunde have en saadan Forsendelse et Aars Tid. Som det høje Ting ved, har vore Biblioteksinstitutioner et overmaade udstrakt Selvstyre, og dette anser jeg for at være et ubetinget Gode. Da denne Sag nu skulde ordnes, havde Ministeriet intet med den at gøre, inden den blev forelagt Offentligheden, og da fremkom der en Liste, ikke over 300, men over 900 Bind, som Biblioteket mente indtil videre at maatte unddrage det almindelige Udlaan. Nu forstaar jeg godt, at Overbibliotekaren ved at give sig i Lag med den Opgave at undersøge, hvor mange Bind af den oplysende Litteratur der skulde unddrages fra Udlaan, kunde komme fra de 300 til de 900 Bind, men han sagde selv til mig, at han var noget betænkelig ved det, og jeg tror, at hvis han havde henvendt sig i Ministeriet, vilde Ministeriet have været

endnu mere betænkelig ved en saa stor Indskrænkning; der var jo dog betydelig Forskel paa de 300 og de 900 Bnd. Og naar der afgaves 2,500 Bind til Statens Bogsamlingskomité, for at disse kunde sendes rundt til de mindre Bogsamlinger, vilde dette fuldt ud kunne dække det Udlaan, der var sket gennem de 300 Bind fra Biblioteket, saa jeg havde Grund til at sige her i dette Ting i Fjor, da Sagen blev forhandlet, at der egentlig ikke var Tale om en Indskrænkning, men om en Omlægning af dette Udlaan.

Jeg skal ikke berøre de Betragtninger, der er anstillet over den Hensigt, Ministeriet kunde have med Indskrænkningen af Udlaansvirksomheden. Jeg haaber, de ærede Medlemmer vil forstaa, at Hensynene fuldt ud har været faglige. Jeg skal, idet jeg nu fremfører dem, tillade mig at give Bevis for, at Meningen heller ikke paa nogen Maade er at fjerne Statsbiblioteket i Aarhus fra at tjene Folkebogsamlingerne. Naar jeg vender mig til det Spørgsmaal, hvordan har Forholdet mellem Statsbiblioteket og Folkebibliotekerne udviklet sig i de senere Aar, maa jeg gøre opmærksom paa, at foruden de 700 Folkebogsamlinger er der allerede nu en Række Sæmmenslutninger, der er ret betydelige. Der kan vistnok nævnes 17 Byer, der har en Slags Centraler, Biblioteker, hvor ikke blot Byens Borgere, men ogsaa Omegnen og Omegnens Bogsamlinger virker sammen. Med andre Ord, Folkebogsamlingerne har udviklet en Form for Bogsamlingsvirksomhed gennem disse Centraler. Jeg skal nævne Folkebogsamlingen for Holbæk Amt, der udsender 24 Bogkasser og har 175 Laantagere spredt omkring i Amtet; for Varde og Omegn, der har 20 Landkredse med 200 Medlemmer, for Lemvig og Omegn, der har 365 Laantagere udenfor Byen, for Hjørring, der har 138 Laantagere foruden 6 Landkredse. Da Indskrænkningen i Udlaanet fra Statsbiblioteket traadte i Kraft, virkede det stærkt paa disse Centraler, idet de øjeblikkelig tog Initiativet til, at en hel Del af de Bøger, der var unddragne Udlaanet fra Statsbiblioteket i Aarhus, blev anskaffede. Mon det ikke er umiddelbart indlysende, at det vil være ganske anderledes frugtbart, hvis man, i Stedet for at have, skal vi sige, 20 Eksemplarer af den samme Bog i Aarhus og derfra lade dem gaa ud over Landet, havde Bogen staaende i disse 20 Centraler?

Her er navnlig et Forhold, som jeg meget stærkt maa gøre opmærksom paa, og det er, at disse Centraler muliggør, at der kan komme en personlig Medvirk-